

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**

Masarykova univerzita

Navazující studium Veřejná správa
NP201Zk Činnost veřejné správy – jaro 2020
I. blok

Ochrana osobních údajů

doc.JUDr. Soňa Skulová, Ph.D.

Význam a náročnost ochrany osobních údajů ve veřejné správě:

- **kvantita údajů**, se kterými VS disponuje (evidence obyvatel, základní registry – z.111/2009 Sb., další databáze a podklady vedené dle zvl. zákonů, spisy, komunikace...),
- **povinnost** třetích osob údaje správním orgánům **předávat**,
- **množství osob ve veřejné správě** s přístupem k osobním údajům,
- **nároky na nakládání** s údaji (zejm. zásada legality, přiměřenosti, respektu k právům osob, požadavek důvěryhodnosti VS,...),
- S tím spojena **povinnost chránit** údaje, včetně povinnosti *mlčenlivosti* .
- **+ na druhé straně povinnost** stanovenými postupy **informace poskytovat** (z.č.106/1999 Sb., z.č. 123/1998 Sb., nahlížení do spisu dle správního řádu, z. o obcích, z. o krajích – práva občanů obce nebo kraje,...)
- Tato **specifika zpracování osobních údajů ve VS odráží také GDPR a zákon o zpracování osobních údajů (ZOZOÚ)** – srov. některé **odlišnosti pro orgány veřejné moci nebo veřejné subjekty** (např. povinnost jmenovat pověřence pro zpracování /čl. 37 odst. 1 + § 14 ZOZOÚ/, výjimka z monitorování kodexů akreditovaným subjektem /čl. 41 odst. 6/, možnost státu upravit si pravidla pro ukládání pokut /čl. 83 odst. 7 + §§ 61, 62 ZOZOÚ).

Ochrana osoby a jejího soukromí

- v mezinárodních smlouvách + v právu EU:

- **OSN** - *Všeobecná deklarace lidských práv (zejm. čl. 12),*
- **Rada Evropy** - *evropská Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (čl. 8), /ČR od r. 1992/.*
  - *Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (CETS No.8) /ČR od r. 2011/*

- **EU - Listina základních práv (čl. 8):**

Ochrana údajů osobního charakteru

1. Každý má právo na ochranu osobních údajů, které se ho týkají.
2. Tyto údaje musí být zpracovány korektně, k přesně stanoveným účelům a na základě souhlasu dotčené osoby nebo na základě jiného oprávněného důvodu stanoveného zákonem. Každý má právo na přístup k údajům, které o něm byly shromážděny, a má právo na jejich opravu.
3. Na dodržování těchto pravidel dohlíží nezávislý orgán.

ČR - Listina základních práv a svobod:

Čl. 7

- (1) Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem.
- (2) Nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

Čl. 10

- (1) Každý občan má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.
- (2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.
- (3) Každý má právo ***na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.***

EU: od Směrnice k Nařízení:

- **Směrnice 46/95/ES** o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

(POZN.: Ze Směrnice vycházel z.č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve kterém byly obsaženy hlavní zásady ochrany osobních údajů a povinnosti při zpracování osobních údajů a kterým byl zřízen Úřad pro ochranu osobních údajů.)

- s účinností od 25.května 2018 – směrnice zrušena,

nahrazena **Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice č. 95/46/ES**

(Obecné nařízení o ochraně osobních údajů – GDPR, „Nařízení“).

= *právní rámec ochrany osobních údajů platný na celém území EU, který hájí práva jejích občanů proti neoprávněnému zacházení s jejich daty a osobními údaji.*

Přímo závazný předpis.

Umožňuje ve více ustanoveních - odchylky pro úpravu členskými státy

Obsahově - kontinuita úpravy, pojmů a požadavků na ochranu osobních údajů.

- Vedle toho přijata (mimo rámec GDPR):

(„Trestněprávní“) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č.2016/680

Režimy ochrany osobních údajů v našem právním řádu:

- **soukromoprávní (tradiční)** – základem Občanský zákoník
(§ 3, § 12 - pod soudní ochranou, § 77a n. – jméno, § 81 a n. – osobnost člověka (chráněny mj. důstojnost, vážnost, čest, soukromí a projevy osobní povahy).
- **veřejnoprávní regulace :**
Úprava vyvolána *podmínkami informační společnosti* – snadné operace s velkým množstvím dat, tedy i zneužití (slabší postavení fyzických osob - “FO”).
Stanovení práv a povinností, prostředků ochrany práv, pravomoci sankční, dozorové, včetně institucionálního zajištění.

Základ veřejnoprávního režimu ochrany osobních údajů

(vedle mezin. a ústavních základů):

I. Obecné nařízení - GDPR.

Vedle toho (mimo rámec GDPR):

II. („trestněprávní“) Směrnice o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány *za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů*, o volném pohybu těchto údajů.

- S účinností od 24.4.2019 (tedy opožděně ve vztahu k účinnosti GDPR):

III. („adaptační“) Zákon č.110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, který dále upravuje i otázky neupravené GDPR, či **přináší odchylnou vnitrostátní úpravu** (kde jsou k tomu Nařízením členské státy zmocněny).

Založena působnost hlavy druhé zákona a GDPR také *na zpracování os.údajů, která nespádají do oblasti působnosti práva EU (§ 4)*.

Zrušen zákon o ochraně osobních údajů.

+ IV. Změnový zákon (z.č.111/2019 Sb. - včetně změny z.č. 106/1999 Sb., z. o archivnictví, z. o evidenci obyvatel, z. o kybernetické bezpečnosti, s.ř.s., a d.)

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů – upravuje:

Část první – „Zpracování osobních údajů“

- **Hlava I – Základní ustanovení** (předmět úpravy, působnost zákona, subjekt údajů).
- **Hlava II – Zpracování osobních údajů dle GDPR**
= adaptační část - vůči GDPR: upřesňuje, stanoví odchylky.
- **Hlava III – k Trestněprávní směrnici** = jde o transpozici.
- **Hlava IV – ochrana osobních údajů při zajišťování obranných a bezpečnostních zájmů ČR** (specifické podmínky a omezení – jak předpokládá zejm. čl. 23 GDPR) = opět **adaptační vůči GDPR.**
- **Hlava V – Úřad pro ochranu osobních údajů („dozorový orgán“).**
- **Hlava VI – Přestupky** (vč. speciální úpravy odložení věci - § 65).

Část druhá: Přechodná, zrušovací a závěrečná ustanovení.

Nařízení

přebírá všechny dosavadní zásady ochrany a zpracování údajů, na nichž unijní systém ochrany osobních údajů stojí. Potvrzuje, že ochrana cestuje přes hranice, současně s osobními údaji.

Posílení práv subjektů údajů (FO). Stejný základ a úroveň v rámci celé EU, včetně usnadnění domoci se nápravy a ochrany (i na úrovni EU).

Posílena odpovědnost správců (subjekty zpracovávající osobní údaje).

Rozsah působnosti úpravy - široký:

- **GDPR** (čl. 2 odst. 1) – vztahuje se na automatizované, poloautomatiz., neautomatiz. zpracování (= údaje jsou nebo budou zařazeny v evidenci).

Výjimka z aplikace - FO při výlučně osobních či domácích činnostech (GDPR - čl. 2 odst.2. písm. c).

Zavádí či posunuje speciální terminologii (osobní údaj, zvláštní kategorie /dříve „citlivý údaj“/, správce, zpracovatel, zpracování, evidence, profilování, pseudonymizace, porušení zabezpečení, námitka, stížnost...) - viz zejména čl.4.

Nařízení - zakládá dva komplexní principy,

jež je nutno trvale brát v úvahu, resp. prolínají textem Nařízení:

I. Princip odpovědnosti správce :

Správce odpovídá za dodržení zásad zpracování, které jsou uvedeny v článku 5 odst. 1 Nařízení.

Správce musí být schopen tento soulad doložit.

K dokládání souladu budou mimo jiné sloužit kodexy, osvědčení či certifikace, případně záznamy o činnostech (vede je správce – u SO: pro jednotlivé agendy a činnosti, kde dochází ke zpracování os. údajů).

II. Přístup založený na riziku:

Správce již od počátku záměru, resp. koncipování zpracování osobních údajů musí brát v potaz povahu, rozsah, kontext a účel zpracování a přihlídnout k pravděpodobným rizikům pro práva a svobody fyzických osob a tomu musí přizpůsobit zpracování a také zabezpečení osobních údajů.

Rozlišuje se riziko či vysoké riziko pro práva a svobody fyzické osoby.

Na bázi uvedených principů se uplatňují konkrétní povinnosti, resp. zásady.

Zásady zpracování osobních údajů (čl.5):

- **Zákonnost, korektnost** (viz níže – k čl.6)
- **Transparentnost** vůči SÚ (= respektovat oznámený účel zpracování),
- **Přesnost** zpracovávaných údajů = nelze vědomě nepřesné + povinnost aktualizace, vymazání, včetně event. práva být zapomenut, opravy.
- „Integrita a důvěrnost“ zpracování a systémů.

= *zajištění bezpečnosti dat*, ochrana před neoprávněným a nezákonným zpracováním), + **prevence** (*opatrnost, uvážlivost*) (písm. čl. 5 písm. f) + zejm. čl. 32),

Ad „Zákonnost zpracování“ (čl. 6)

= povinnost mít vždy alespoň jeden legitimní účel, respektování účelu, minimalizace ve vztahu k účelu a jeho trvání.

Legitimní účely:

- - souhlas subjektu údajů,
- - nezbytné pro splnění smlouvy,
- - nezbytné pro splnění právní povinnosti správce,
- - nezbytné pro ochranu životně důležitých zájmů s.ú. či jiné FO,
- - nezbytné pro účely oprávněných zájmů správce nebo 3. strany (s vyvážením zájmů či základních práv SÚ),
- nezbytné pro úkoly ve veřejném zájmu nebo pro výkon veřejné moci jímž je správce pověřen (musí mít právní základ, může být konkretizováno – typicky ve zvl. předpisech + úprava přiměřená sledovaném u legitimnímu cíli).

+ **stanoveny podmínky** event. využití pro jiný než pro účel, než pro který byly shromážděny.

Práva subjektů údajů (čl. 12 – 22 Nařízení)

- právo na to *být informován o zpracování* osobních údajů,
- právo *na přístup k osobním údajům*,
- právo *na opravu, resp. doplnění*,
- právo *na výmaz („být zapomenut“)*,
- právo *na omezení zpracování*,
- právo *na přenositelnost údajů*,
- právo *vznést námitku*,
- právo *nebýt předmětem automatizovaného* individuálního rozhodování, včetně *profilování*.

+ Právo na právní ochranu:

- právo na stížnost, - na soudní ochranu vůči Úřadu a vůči správci nebo zpracovateli, - na zastupování, - na náhradu újmy.

Nové povinnosti při zpracování osobních údajů

(oproti zrušenému zákonu o ochraně osobních údajů) :

- liší se dle správce či zpracovatele, dle druhu – rizikovosti zpracování, resp. dle míry ohrožení os. údajů (viz principy „odpovědného správce“ a „přístupu založeného na riziku“).

Povinnost za stanovených podmínek :

- **vést** záznamy o činnostech zpracování osobních údajů
  - **provádět** posuzování vlivu zpracování na ochranu osobních údajů
  - Vyžádat si předchozí konzultaci u dozorového úřadu – ÚOOÚ
- Ohlásit případ porušení zabezpečení osobních údajů Úřadu
- Oznámit případ porušení zpracování osobních údajů subjektu údajů.

+ Institucionální :

Ustavit **pověřence pro ochranu osobních údajů** a vytvořit podmínky pro jeho činnost (čl. 37 – 39).

– **vždy u orgánu veřejné moci a veřejného subjektu** (+ dle § 14 z.č. 110/2019 Sb. - orgány zřízené zákonem, které plní zákonem stanovené úkoly ve veřejném zájmu).

Úřad pro ochranu osobních údajů

Dozorový orgán – nezávislý. Je *ústředním správním úřadem* pro oblast ochrany osobních údajů.

Hlavní úkoly: *monitorovat a vymáhat* uplatňování obecného nařízení a dalších předpisů upravujících některé otázky ochrany osobních údajů, tedy *působit jako dozorový úřad, a zvyšovat povědomí* veřejnosti o ochraně osobních údajů.

- **Konzultační činnost** – skupinám správců, i jednotlivým, i subjektům údajů. + zobecňuje, zveřejňuje na svých stránkách.
- **Kontrolní činnost** - oprávnění kontrolujících - dle *kontrolního řádu* (z.č. 255/2012 Sb.) - kontrolní *protokol, námítka* k předsedovi Úřadu).
- **Sankce** (projednávání přestupků), **opatření k nápravě**.

Dosavadní bohatá metodická a „osvětová“ činnost – www.uoou.cz

Z.č.110/2019 Sb. omezuje ukládání trestů („*Úřad...upustí od potrestání*“) u správců a zpracovatelů, kterými jsou orgány veřejné moci a veřejné subjekty.

Oproti Nařízení – limitována max. výše pokut za přestupky (odstupňováno – do 1 000 000, 5 000 000, 10 000 000 Kč).

Nově zřízen „**Evropský sbor pro ochranu osobních údajů**“.